

ninderen" (negatief) is wat anders dan het positieve „op zich nemen" van wat de derde doopvraag vereist. Daarom kan de kerk niet dit positieve en deze actieve medewerking vorderen van iemand, die ten overstaan van die kerk tot nu toe het negatieve is blijven staan en niet verder kwam dan „toelating". Zoo gezien is het ja-woord, dat hij het huwelijk door de niet-gereformeerde partij uitgesproken is, beschermd door bepalingen, welke zelf reeds uitgaan van het volmondig erkende feit, dat de niet-gereformeerde partij onbekwaam is en onbevoegd is tot het afleggen der beloften, die binnen de Gereformeerde Kerk worden geleverd van ouders of getuigen. Men kan een vrij negatieve verklaring, welke gevorderd is voor het vragen van een christelijk gebed bij het huwelijk, niet opblazen tot een verbonds-handeling van hernieuwde geloofsbelijdenis, inclusief de aanvaarding der kerkelijke tucht in geval van nalatigheid, zooda als toch eigenlijk beide opgesloten liggen in het jawoord bij den doop.

K. S.

De ridderlijke kunst van het boogschieten in Japan. (II.)¹⁾

Met het oog op deze situatie zou nu niets méér gewenscht zijn dan dat men zich voor een beter verstaan zou kunnen wenden tot uiteenzettingen van Japanse onderzoekers. Inderdaad, daaraan ontbreekt het geenszins. Zoo heeft b.v. T. Suzuki in zijn „Essays over het Zen-Boeddhisme" het bewijs trachten te leveren voor de stelling, dat Japanse cultuur en Zen ten nauwste met elkaar samenhangen, en dat de Japanse kunstvormen, de geestelijke houding van den Samurai²⁾, de Japanse levenswijze, de morele, praktisch-aesthetische, ja tot op zekere hoogte zelfs de intellectuele levensvorm van den Japanner zonder dezen haren van Zen doordrenkten grondslag in 't geheel niet te verstaan is. De geschriften van Suzuki zoowel als die van andere Japanse onderzoekers zijn in de Amerikaansche en Europeesche literatuur over Japan niet zonder weerklank gebleven. Maar helaas moet men zeggen: onze kennis-omvang is in dit opzicht belangrijk uitgebreid, zonder dat ons inzicht daarmee evenredig zou zijn toegenomen. De Japanner leeft — hetzij hij zich daarvan rekenschap geeft of niet — in de atmosfeer, in den geest van het Zen, en zoo is hem alles, wat daarmee samenhangt, van binnen uit, uit zijn oorsprongen, doorzichtig en begrijpelijk. Beknopte verwijzingen zijn voor hem voldoende om te beseffen, waar het om draait; korte aanduidingen schijnen voor hem geheel voldoende, wanneer hij wil uitdrukken en meedeelen, wat hij meent — omdat hij in het meest innerlijke wezen van het Zen is ingegroeid en zich richt tot hem, die daarvan ondervinding heeft. Tracht hij daarentegen zich bijvoorbeeld aan Europeanen verstaanbaar te maken, doordat hij zich van een bij hen gebruikelijke taal bedient, dan ziet hij veel te veel voorbij, dat dezen nu eenmaal een geheel andere geestelijke herkomst hebben. Hij beheerscht hun denkstijl veel te weinig, is in hun problematiek veel te weinig ingewijd en vermoedt daar-

door niet, dat zij genoodzaakt zijn, alles wat hij zegt woordelijk op te vatten, terwijl voor hem het woord slechts de weg beteekent tot een gedachte, die als het ware tusschen de regels staat en die niet meer op een eens en voor al begrijpelijke wijze gezegd en gedacht, maar slechts ervaren worden kan — door hen, die de „ervaring" deelachtig geworden zijn. Wanneer men zijn uiteenzettingen letterlijk verstaat, schijnen zij den Europeanen, die gewend is te denken, primitief, om niet te zeggen verward toe. Omgekeerd moet hij ons, wanneer wij ons in antwoord daarop uiten, ondanks de scherpte van ons verstand, die hij zonder afgunst erkent, voor menschen zonder intuïtie en misschien zelfs voor „geestlooze" menschen houden. En daartoe wordt hem in den ruimsten omvang het recht gegeven door de onderzoekingen van Amerikaansche en Europeesche navorschers over het thema „Boeddhisme" — of zelfs over het Zen. Want hun blijft niets anders over dan zich te houden aan teksten, die te vertalen, van commentaar te voorzien en volgens de beproefde philologische methode te bewerken. En wanneer zij dit hebben gedaan, dan komt niets en niemand meer op tegen hun waan, dat zij de „wetenschappelijk" tot hen gedrongen teksten nu ook werkelijk „begrepen" hebben. Op hun „woord"-fetischisme strandt iedere mogelijkheid om tot overeenstemming te komen. Van een verstaan van den niet onder woorden te brengen, aan alle speculatie voorafgaanden inhoud der mystieke existentie zijn zij zoo ver mogelijk verwijderd. Zij weten niet, dat in alle echte mystiek de ervaring het eerste is; dat het bewuste bezitten van hetgeen ervaren werd het tweede is, het uitleggen en rangschikken het derde; zij weten niet, dat er geen andere weg is om de mystiek te begripen, dan — zelf mysticus te zijn.

Vandaar kan het niet mijn bedoeling zijn, U nog verder met paradoxe formules te overrompelen en tot zwijgen te brengen met woorden, die echt verbluffend klinken. Ik verlang meer: ik wil U geen inspiratie geven, maar U in beweging brengen. Ik wil U winnen voor het inzicht, dat men met een eenvoudig verstaan van woorden uit boeddhistische geschriften het wezen van het Boeddhisme, allereerst van het Zen-Boeddhisme en derhalve ook van de Japanse kunstvormen, waarvan de quintessence in het Zen te zoeken is, geen stap naderbij komt. En ik meen, dit daardoor te kunnen bereiken, dat ik het wezen van de kunst van het boogschieten niet tracht te beschrijven, maar het voor U oogen tracht te doen ontstaan, doordat ik — zij het slechts bij wijze van aanduiding en in ruwe omtrekken — verslag uitbreng over een onderricht van bijna zes jaren in deze kunst, dat ik gedurende mijn verblijf in Japan van een der grootste meesters ontving. Daarbij heeft ik er bijzondere waarde aan om juist uitvoerig stil te staan bij den innerlijken tegenstand, vooral bij mijn al te „kritische" instelling, dien ik had te overwinnen voor het mij gelukte, in den geest van deze hooge kunst in te dringen. Wellicht bereik ik op deze wijze, dat er een mogelijkheid geschapen wordt om tot overeenstemming te komen. Het is waar — de innerlijke ervaringen, waarop alles aankomt, kan ik niet met woorden niet zoo meedeelen, dat ze ook het eigendom van anderen zouden kunnen worden: in dit opzicht

moet alles in de onzekere sfeer van louter vermoeden blijven. Maar dit is wellicht beter, dan dat men iedere poging om deze mystieke kunst, die in werkelijkheid zoo „reëel" is, te verstaan, alleen om deze reden zou ontwijken, dat zij zoo steil en ontoegankelijk schijnt te zijn.

7

Het behoeft geen verklaring, waarom ik mij voornam, juist de kunst van het boogschieten te leeren. Reeds als student hield ik mij grondig met de mystiek bezig, in 't bijzonder met de Duitse mystiek. Maar daarbij werd ik gewaar, dat mij tot het volledig verstaan er van iets onthrak: een laatste „lets", dat zich aan mij niet wilde vertoonen en waarover ik nergens opheldering vond. Ik gevoelde, dat ik stond voor de laatste poort, waarvoor mij de sleutel onthrak.

Toen ik daarom een aanvraag ontving, of ik eenige jaren wilde werken aan de keizerlijke Tohoku-universiteit, begroette ik de mogelijkheid om het land en het wonderlijke volk der Japanners te leeren kennen reeds alleen hierom met zooveel vreugde, omdat mij daardoor het vooruitzicht werd geopend om met het „levende" Boeddhisme in verbinding te komen en daardoor wellicht nauwkeuriger gegevens te verkrijgen over het wezen van die „afzondering", die meester Eckhart zoo hoog prijst zonder den weg, die daaraan leidt, te hebben beschreven. Spoedig na mijn aankomst in Japan trachtte ik mijn bedoeling te verwezenlijken. Men gaf mij intusschen te verstaan, dat de onmiddellijke toegang tot de mystieke praxis te bezwaarlijk, en voor Europeanen waarschijnlijk zelfs hopeloos zou zijn. Het zou daarom aanbeveling verdienen, te beginnen met het aanleeren van één der Japanse kunsten, die alle in meerdere of mindere mate aan den geest van het Boeddhisme deel hebben, maar vooreerst „tastbaarder" waren en den overgang tot het niet meer tastbare en begrijpelijke gemakkelijker toelieten. Mijn vrouw besloot tot de kunst van het bloemen-schikken en van het schilderen, terwijl ik mij meer tot de kunst van het boogschieten aangetrokken voelde, in de later totaal verkeerd gebleken veronderstelling, dat mijn jarenlange oefeningen in het schieten met pistool en geweer mij daarbij van nut konden zijn. Aan één van mijn Japanse collega's, die reeds sedert vele jaren onderricht genoot in het boogschieten van den grooten meester Awa, deed ik het verzoek, mij bij zijn leeraar als leerling aan te melden. De meester wees zijn verzoek eerst rondweg af met de motivatie, dat hij er zich reeds eenmaal toe had laten verleiden, een vreemdeling onderricht te geven, en dat hij daarbij slechte ervaringen had opgedaan; bovendien was hij volgens zijn zeggen niet van plan, aan een leerling concessies te doen, zooda als dit helaas bij leeraars in Tokio en algemeen in de groote steden het geval was, die beducht waren, dat zij hun buitenlandse leerlingen zouden kunnen verliezen, wanneer zij hen met den eigenlijken „geest" van hun kunst al te zeer lastig vielen. Eerst toen ik verzekerde, dat een meester, die een zoo strenge opvatting van het wezen van zijn kunst had, mij als zijn jongsten leerling zou mogen behandelen, daar ik niet de uiterlijke hanteering van boog en pijl, maar de

lorens vergrootten nog de sterkte. Vanuit dit paleis en den burcht Antonia op het tempelplein kon de geheele stad beheerscht worden.

Pontius Pilatus, de vijfde stadhouder na Archelaüs' aftreden, voerde het bewind van 26—36 n. Chr.

Philo van Alexandrië † 50 n. Chr., een tijdgenoot dus van Pilatus, teekent zijn karakter als „onbewogen, onverbiddelijk-hard", zijn bestuur werd gekenmerkt door „omkooprijen, geweldadigen, rooverijen, mishandelingen, beledigingen, terechtstellingen zonder rechterlijk vonnis en onverdragelijke wreedheden zonder einde."

Hij liet zich al direct kennen als een verachter der Joodsche zeden en voorrechten.

Om de Joodsch-religieuze gevoelens niet te kwetsen, hadden alle vroegere stadhouders de troepen Jeruzalem laten binnentrekken zonder de veldteekenen met de keizerbeelden. Pilatus echter liet des nachts de adelaren en andere veldteekenen van Caesarea naar Jeruzalem overbrengen. Toen het volk dit gewaar werd volgde een geweldige uitbarsting tegen deze „afgodische ontheiliging". In grooten getale trokken de Joden naar Caesarea en omringden het stadhouderlijk paleis vijf dagen en vijf nachten met dreigen en smeeken. Den zesden dag riep hij deze smeekelingen in de renbaan tezamen. Hij liet hen door soldaten omsingelen en dreigde allen te zullen doden. Maar de Joden ontblootten hun halzen en wilden liever sterven dan in de ontheiliging van Jeruzalem berusten.

Wel gaf Pilatus toe, maar dit voorval deed reeds dadelijk verbittering tegen zijn bestuur ontstaan.

Een nieuwe storm van verontwaardiging stak op toen Pilatus een deel van den tempelschat gebruikte om een waterleiding in Jeruzalem aan te leggen, die de stad van water moest voorzien.

Verbitterd door de woedende bedreigingen van het volk zond Pilatus een deel zijner soldaten als Joden vermoed te midden van het volk. Op een gegeven teeken vielen deze soldaten op de niets-kwaads-vermoedende bevolking aan, waarbij er velen om het leven kwamen. Wel was de tegenstand nu gebroken, maar de haat tegen den tiran toegenomen.

Lukas 13:1 verhaalt ons nog dat Pilatus enkele Galileërs heeft laten ombrengen, terwijl zij hun

„grootte leed werd ik als vrouw, daar is, dat ook En zoo begaan ook de

LITE

Zijn ploeg de aandaal lang heerscht

De naaibonden als wel niet o revolution gezag in norm noel danks de dichtkunst in de inleiden aanvrichting. werd door langzame dien Klocrhetorische heid gebrachten opgevoerd gekend.

Het is geklonken naklanken ons gaf i. Kloos gaf betekenen eerst den nigen lezwoorden, megang d

Dat de heeft gen voordeel te danken den kritie sonnetten

En ongeweest, werd reeheid en rleiden te schepper in zijn p

offers te loedracht weten wi is gevang (Markus

Wel vwaarbij h

Pilatus Joden o zalem te met verg van een c

Tiberius, hängen l aan Pila

ren had burgers i

zich tot voelens v

opgehang te Caesa

Geen v sche ove Pilatus,

den dief

Maar b van Jezu

Uitvoe lenissen

De Gr uitspraak doodvom den stad

Waars uur in Kafafas praetori

Vóór h strotos i heid" in stond de

„Welk mensch Pilatus laten anders i

Op de

POPULAIR-WETEN: SCHAPPELUKE SCHEISEN

De stadhouder Pilatus

.....Die geleden heeft onder Pontius Pilatus.....

Naast Maria is Pilatus de eenige, die met name genoemd wordt in de apostolische geloofsbelijdenis: Maria, die aan Jezus naar Zijn menschenlijke natuur het leven schonk en Pilatus, de wereldlijke rechter, die den Heiland heeft doen lijden door zijn rechtsverkrachting en Hem overgaf ter dood. Als zoodanig zal Pilatus dan ook de gansche geschiedenis door bekend blijven.

Hij was stadhouder van Judea, en had waarschijnlijk zijn positie te danken aan den invloed van zijn vriend Sejanus, den gunsteling van keizer Tiberius.

Niet altijd had een Romein gestaan aan het hoofd van Judea.

Herodes de Grootte, een Idumeër, doch gehuwd met des hoogepriesters dochter, was koning geweest van geheel Palestina. Maar na diens dood (4 v. Chr.) was het rijk in drieën uiteengevallen: Archelaüs (Matth. 2:22) verkreeg Judea, Samaria en Idumea, met den titel van ethnarch (vorst), aan zijn broeder Herodes Antipas was Galilea en Perea toebedeeld met den titel van tetrarch (viervorst), terwijl een andere broeder, Filippus, viervorst van Batanea, Trachonitis en Auranitis werd. (Luk. 3:1)

Het bestuur van Archelaüs werd echter door zulke wreedheden en afpersingen gekenmerkt, dat een deputatie uit de Judeesche en Samaritaansche aristocratie haar beklag bij den keizer (Augustus) deed. Die klachten waren blijkbaar nogal bezwarend, want Archelaüs werd afgezet en naar Gallië verbannen. Van toen af kwam Judea rechtstreeks onder Romeinsche stadhouders.

Provincies echter waar de aard van het land, de geringe beschavingstoestand of het stugge volkskarakter (o.a. Judea) de gewone Romeinsche provinciale inrichting onmogelijk maakten, behielden

zoo veel mogelijk hun eigen instellingen, hun eigen rechtspraak en eigen bestuur, onder toezicht van den Stadhouder.

Zoo hadden de Joden nog hun eigen rechtbanken (Sanhedrin) en nog vele andere voorrechten.

De Romeinsche provincies waren verdeeld in Senaatsprovincies, waar de Senaat de stadhouders benoemde en Keizerlijke provincies, die rechtstreeks onder het bewind van den Keizer stonden.

Het bestuur in de voornaamste provincies werd uitgeoefend door een senator (de hoogste stand), een gewezen consul of praetor. De stadhouders der provincies, tweede classe, waren uit den lagere ridderstand. Zoo behoorde Pilatus tot den ridderstand en den lagere adel, zouden wij tegenwoordig zeggen) in tegenstelling met Cyrenius, den stadhouder van Syrië (Luk. 2:2), die uit den senatorenstand was (hij had het consulaat bekleed). Deze lagere stadhouders droegen den titel van procurator (plaatsvervanger, n.l. van den keizer) of ook praeses (bestuurder). Hoewel zelfstandig bestuurder, was de stadhouder van Judea in zoverre ondergeschikt aan den stadhouder van Syrië, dat deze laatste bij ongeregeldeheden op eigen gezag kon ingrijpen, terwijl de uitvoering van algemeene decreten, ook voor Judea, veelal bij den Syrischen stadhouder berustte (o.a. de beschrijving in Lukas 2).

De stadhouder van Judea had in de eerste plaats het militair commando, vervolgens behoorde de rechtspraak tot zijn ambt (gewoonlijk liet hij die over aan het Sanhedrin), hij alleen had het jus gladii, het zwaardrecht, echter niet over Romeinen. Daarom mochten de meeste vonnissen door het Jeruzalemsche Sanhedrin en de andere plaatselijke rechtbanken, zelf uitgevoerd worden, alleen voor de doodstraf was de toestemming van den stadhouder noodig (Joh. 18:31). Ten slotte had hij ook nog de zorg over de financiën.

De residentie van de stadhouders was niet Jeruzalem, maar Caesarea. Bij bijzondere gelegenheden echter, zooda als de groote feesten, hield hij tijdelijk verblijf in Jeruzalem. Hij betrof dan het z.g. Paleis van Herodes, in den Noordwesthoek der stad. Dit paleis was een reusachtig bouwwerk, dat tegelijk als paleis en als vesting diende. Twee muren waren levens stadsmuren. Drie geweldige